

HVAD BETYDER FACILITETER, UNDERVISNING OG KOMMUNAL PRAKSIS FOR BØRN OG UNGES DELTAGELSE I PARASPORT?

FIIBL-ESSENS | NR. 4 | MARTS 2023

Børn og unge med fysiske handicap deltager mindre i idrættstilbud end jævnaldrende børn og unge uden handicap. Derudover oplever de ofte, at det kan være svært at deltage i idrætsfællesskaber på lige fod med andre børn og unge på grund af fysiske begrænsninger samt stigmatisering (Kissow, 2013). Tilpassede idrættstilbud til børn og unge med handicap tilbyder et alternativt fællesskab.

Idræt og Bevægelse for børn og unge med særlige behov er et centralt fokusområde i FIIBL, og med denne fjerde udgave af FIIBL-ESSENS sætter vi fokus på rammernes betydning for deltagelse i to konkrete idrættstilbud.

Vi præsenterer et udpluk af resultater fra to kandidat-specialer fra studerende i Idræt og Sundhed på Syddansk Universitet. De studerende har undersøgt, hvordan børn og unge med fysiske handicap oplever muligheder og udfordringer i forbindelse med deltagelse i hhv. parasvømning og parabordtennis under Parasport Danmarks projekt: *Rising Stars* samt parasvømning i fem svømmeforeninger.

Trænerens vigtige rolle

Forældrene i speciale A beskriver alle deltagelsen i *Rising Stars* som et frirum for barnet. Både børn og forældre finder det vigtigt, at trænerne har kendskab til målgruppen *børn og unge med fysisk handicap*, og forældrene nævner derudover, at en af nøglerne til den succesfulde deltagelse i fællesskabet netop skyldes trænerens evne til at tilpasse aktiviteten til børnenes niveau og kompetencer. Til parabordtennis finder forældrene, at det er særligt betydningsfuldt, at træneren er dygtig til at skabe en fællesskabsfølelse på holdet. Det sociale element gav parabordtennisspillerne motivation til fortsat at deltage.

SPECIALEPROJEKTERNE

Speciale A: En kvalitativ undersøgelse af hvordan børn og unge med fysiske handicap oplever deltagelsen i et praksisfællesskab i projektet *Team Rising Stars* (2022, Michell Haugaard Andersen)

Speciale A bestod af et casestudie af et idrættstilbud under *Rising Stars* – et projekt under Parasport Danmark. *Rising Stars* udbyder idrættstilbud for børn og unge (7-15 år) med et fysisk handicap på otte forskellige lokationer i Danmark (Parasport Danmark).

Casestudiet bestod af otte observationsgange og fem semistrukturerede interviews med børn og forældre fra henholdsvis parasvømning og parabordtennis, for at undersøge hvordan børn og unge med fysiske handicap oplever deltagelsen i *Rising Stars*.

Speciale B: Rammernes betydning for deltagelse i parasvømning for børn og unge - En undersøgelse af faciliteter og undervisning (2022, Kirstine Rosenfeldt)

Speciale B undersøgte i samarbejde med Parasport Danmark betydningen af faciliteters tilgængelighed og forhold omkring svømmeundervisning for deltagelse i fem forskellige parasvømningstilbud for børn og unge med funktionsnedsættelse (5-18 år).

Det udførte casestudie undersøgte ved hjælp af observation tilgængeligheden i fem svømmehaller og ved hjælp af spørgeskema blev forældrenes (n=54) tilfredshed med faciliteter og undervisning samt betydningen for børnenes deltagelse i parasvømning vurderet. Begge dele blev anvendt til at få indblik i, hvorfor der er et generelt lavt antal deltagere til parasvømning, og hvordan deltagerantallet potentielt kan øges.

Børnene blev også i høj grad motiveret af succesoplevelser, og når trænerne roste dem for deres udvikling. Dette var også medvirkende til, at børnene opbyggede en selvtilid og identitet indenfor idrætsgrenen. Dette motiverede i en sådan grad, at børnene havde lyst til at deltage trods smerter og træthed.

Børn med mindre fysiske funktionsnedsættelser kan både have svært ved at deltage i almindelige idræts-tilbud og samtidig svært ved at deltage i tilpassede idræts-tilbud, der ofte er tilrettelagt til børn med langt sværere udfordringer. For børn og forældre i *Rising Stars* var det vigtigt, at barnet kunne:

- deltage i et socialt idrætsfællesskab
- spejle sig i andre, der lignede dem selv
- fortsætte med at dyrke sport med mindre fokus på konkurrence og intern sammenligning

Både deltagerne på parasvømning og parabordtennis havde et ønske om, at der kom flere deltagere med ind i fællesskaberne, som bestod af hhv. seks parasvømmere (opdelt tre og tre på hhv. lavt og dybt vand) og fire parabordtennisspillere. Det lave deltagerantal tilskrives foreningerne en udfordrende rekruttering pga. covid-19-nedlukninger. Studiet tog pga. metodiske årsager kun udgangspunkt i de tre parasvømmere på dybt vand. Da disse blot var tre deltagere, havde træningerne mere karakter af personlig træning end holdtræning. Deltagerne fortalte dog også, at de faktisk ikke søgte det sociale i så høj grad (dog ville de gerne være flere), men i stedet søgte deltagerne særligt at opleve de kropslige elementer af at svømme, såsom "*følelsen af at flyve*" eller at være helt "*zen-agtig*". Dertil fungerede den personlige træning godt for deltagerne.

Speciale B fandt, at tilgængeligheden til svømmefaciliteter er en udfordring, men dog ikke det mest afgørende ift. om børn og unge med funktionsnedsættelse deltager i parasvømning. Der var således børn i kørestol, der deltog i parasvømning i svømmehaller med meget dårlig tilgængelighed. Disse børn fik i stedet ofte hjælp af en forælder eller ledsager. Forældrene vurderede ligeledes, at trænerens rolle og undervisning var det vigtigste for børnenes videre deltagelse i parasvømning. Forældrene prioriterede således undervisningsforhold over tilgængelighed.

Forældrene tillagde især *indholdet af undervisning, undervisernes måde at behandle børnene på*, samt *instruktørens evne til at lære fra sig* stor betydning for undervisningen.

Barrierer for deltagelse

Ifølge Handicapkonventionen skal børn og unge med funktionsnedsættelse have lige muligheder for at deltage i fritidsaktiviteter og idræt (FN, 2006). Der findes dog en række udfordringer for børnenes deltagelse i idrætsfællesskaberne i både de undersøgte tilbud under *Rising Stars* og de fem parasvømningstilbud i foreningerne.

Speciale A finder, at en af udfordringerne i *Rising Stars* er, at tilbuddet ofte ligger i børnenes skoletid, hvilket betyder, at børnene må tages ud af skolen, og en forælder må tage fri fra arbejde. Derudover kan det fysiske handicap medføre følelsen af træthed og smerter i kroppen, hvilket kan være en barriere for deltagelse. Da *Rising Stars* blot findes på otte lokaliteter i Danmark, indebærer deltagelse ofte en del transporttid for familierne. Derfor er forældrenes opbakning og opmuntring også fundet særdeles vigtig for deltagelse af gruppen af børn og unge med en funktionsnedsættelse i *Rising Stars*.

Speciale B fremhæver flere lovgivningsmæssige og kommunale udviklingspunkter, der potentielt kunne øge deltagelsen i parasvømning. De fleste svømmehaller blev bygget før, at der fandtes krav til tilgængelighed for alle (Lyngsgård, 2002), og ved ombygningsprojekter af svømmehaller findes der muligheder eller smuthuller for at undgå at skulle opfylde alle bestemmelser til fulde (Hansen, 2017, p. 89). Den deraf ofte dårlige tilgængelighed pointeres, som en mulig barriere for at få flere deltagere til parasvømning. Parasvømning varetages oftest af almene svømmeforeninger, der frivilligt vælger at tilbyde parasvømning. I forhold til almene svømmetilbud kræver parasvømning typisk flere instruktører pr. barn, men der findes intet særligt tilskud til at gennemføre parasvømning til børn og unge. Det påpeges derfor, at en ændring i tilskuddet kunne være et udviklingspunkt ift. at udvide udbuddet af parasvømningstilbud og gøre det muligt for flere at deltage.

Specialestudiet finder også, at få forældre oplever at få tilstrækkelig støtte og vejledning af kommunerne, hvilket de ellers er forpligtet til jævnfør servicelovens forpligtelser (LBK nr. 170 af 24/01/2022, § 11). Da service-loven er en rammelov, kan kommunerne selv vælge, hvordan de vil udfylde rammerne (Engers & Hagstrøm, 2018). Derfor er der en mulighed for ret varierende støtte samt forskellig behandling af borgere i forskellige kommuner (ibid.), hvilket kan være en barriere for at få flere til at deltage i parasvømning.

Opsamling

Både deltagere i parasvømning og parabordtennis fortæller, at træneren og undervisningen er helt centralt for deres deltagelse i parasportstilbuddene, og at det motiverer til deltagelse på trods af ofte dårlige fysiske adgangsforhold. For potentielt at øge deltagelsen til særligt parasvømning foreslås det, at der ændres på adgangsforhold i svømmehaller, tilskudsordninger samt kommunernes indsats for idrætsvejledning af børn med særlige behov.

Referencer

- Parasport Danmark. [Rising Stars. Parasport Danmark](#). Retrieved 4. januar.
- Anne-Merete Kissow (2013). Idræt og handicap og social deltagelse.
- Jean Hagstrøm & Anne C. Engers (2018). Kvalitet og udvikling. Munksgaard.
- Ernst Jan de Place Hansen (2017). Anvisning om Bygningsreglement 2015 (3. udg. ed.). Statens Byggeforskningsinstitut.
- Hans Lyngsgård (2002). Vandkulturhuse (Vol. 6). Lokale- & Anlægsfonden.
- FN, (2006). [Convention on the Rights of Persons with Disabilities](#) (CRPD)
- LBK nr. 170 af 24/01/2022. [Bekendtgørelse af lov om social service](#)

Læs videre ...

- Læs mere om FIIBLs fokusområde *Idræt og bevægelse for børn og unge med særlige behov* på www.fiibl.dk.
- Læs en særudgave af MOV:E magasinet fra 2019 om *Tilpasset Idræt og Bevægelse i Skolen* på www.fiibl.dk/move
- Ved interesse kan specieleafhandlingerne rekvireres pr. mail ved at skrive til Sofie Schulze Morley på kontakt@fiibl.dk

HVAD ER FIIBL-ESSENS?

FIIBL-ESSENS er et komprimeret format, hvor der zoomes ind på et aktuelt emne, vi har fokus på i FIIBL. FIIBL-ESSENS udkommer løbende, og alle udgivelser kan tilgås på www.fiibl.dk/aktuelt

På www.fiibl.dk/fokusomrader kan du læse mere om aktuelle forskningsprojekter og -aktiviteter.

Udgiver

© Forsknings- og Implementeringscenter for Idræt, Bevægelse og Læring (FIIBL).

FIIBL er et samarbejde mellem UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, UC SYD og Syddansk Universitet. Vi udvikler og formidler viden om børn og unges idræt og bevægelse.

Følg FIIBL på

www.fiibl.dk

[LinkedIn](#)

[Twitter](#)

Skriv til FIIBL på kontakt@fiibl.dk